

POSTANOWIENIE

Dnia 29 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski

w sprawie wniosku obrońcy S. T.

w przedmiocie wyłączenia sędziów Sądu Najwyższego Marka Siwka i Antoniego Bojańczyka od rozpoznania kasacji wniesionej w sprawie V KK 420/20,
po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 29 grudnia 2022 r.,
na podstawie art. 26 § 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym,

pozostawia wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

W dniu 26 listopada 2021 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego S. T. o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego Antoniego Bojańczyka i Marka Siwka od rozpoznania kasacji wniesionej na rzecz tego skazanego przez jego obrońcę - na podstawie art. 41 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

W uzasadnieniu wniosku wskazano, że wymienieni Sędziowie „uzyskali nominacje na stanowiska sędziów Sądu Najwyższego w procedurze nominacyjnej prowadzonej na podstawie noweli ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa”. Ich udział w tej procedurze i uzyskanie w jej efekcie statusu sędziów Sądu Najwyższego oraz budzące w tym zakresie wątpliwości, co do konstytucyjności takiego trybu nie daje gwarancji rozpoznania sprawy przez niezależny i bezstronny sąd w takim znaczeniu, że okoliczność ta winna być, w kontekście normy z art. 41 § 1 k.p.k. rozpoznawana jako spełniająca lub nie gwarancje rozpoznania sprawy przez niezależny i bezstronny sąd. Według obrońcy wyłącznie Europejski Trybunał Praw Człowieka jest uprawniony do dokonywania wykładni art. 6 ust. 1 Europejskiej

Konwencji Praw Człowieka, zaś konsekwencją udziału w rozpoznawaniu sprawy kasacyjnej obu sędziów, których przedmiotowy wniosek dotyczy, będzie naruszenie standardu tego przepisu Konwencji i uznanie, że taki skład orzekający nie jest niezależnym i bezstronnym sądem, co może spowodować odpowiedzialność odszkodowawczą państwa, ale też może doprowadzić do uzasadnionego wniosku o wznowienie postępowania w oparciu o treść art. 540 § 3 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2021, poz. 154 ze zm., dalej: „u.SN”), do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Jednocześnie, stosownie do treści art. 26 § 3 u.SN, wniosek, o którym mowa w art. 26 § 2 u.SN, pozostawia się bez rozpoznania, jeżeli obejmuje ustalenie oraz ocenę zgodności z prawem powołania sędziego lub jego umocowania do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Sąd rozpoznający sprawę przekazuje niezwłocznie wniosek Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych celem nadania mu dalszego biegu na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Przekazanie wniosku Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania.

W przedmiotowej sprawie sformułowany zarzut sprowadza się wyłącznie do kwestii powołania sędziów. Jak wskazano wyżej, ustawa jednoznacznie stanowi, że wniosek, o którym mowa w art. 26 § 2 u.SN, pozostawia się bez rozpoznania, jeżeli obejmuje ustalenie oraz ocenę zgodności z prawem powołania sędziego. Rozpatrzenie sformułowanego przez obrońcę S. T. wniosku nie mieści się w granicach formalnych kontroli realizowanej przez Sąd Najwyższy na podstawie art. 26 § 2 u.SN (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 29 czerwca 2021 r., I NWW 45/21; 12 maja 2021 r., I NWW 25/21) i należy pozostawić go bez rozpoznania.

Niezależnie od powyższego podkreślić należy, że podstawą do pozostawienia wniosku bez rozpoznania, w oparciu o przepis art. 26 § 3 u.SN, jest sytuacja, w której wniosek nie spełnia warunków konstrukcyjnych (nie podaje okoliczności faktycznych i ich oceny prawnej, uzasadnienia lub uprawdopodobnienia zawartych w nim twierdzeń) lub ma charakter abstrakcyjny, tj. nie odnosi się do konkretnej sprawy lub dotyczy kwestionowania samego statusu sędziego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 maja 2020 r., I NWW 7/20). Do analogicznych wniosków prowadzi również analiza orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: „Trybunał” lub „TSUE”). Trybunał oceniając dopuszczalność wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wielokrotnie podkreślał, że co do zasady należy domniemywać spełnienie przez sąd krajowy wymogów określonych w art. 267 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, niezależnie od tego w jakim składzie sędziowskim sąd ten orzeka. Domniemanie to może zostać obalone, jeżeli prawomocne orzeczenie sądowe wydane przez sąd krajowy lub międzynarodowy prowadziło do uznania, że sędzia lub sędziowie orzekający jako sąd nie są sądem niezawisłym, bezstronnym i ustanowionym uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w świetle art. 47 akapit drugi Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (z ostatnich zob. wyroki Trybunału z 13 października 2022 r. w sprawach C-355/21 oraz C-698/20). W niniejszej sprawie obrońca S. T. nie wskazał, ani tym bardziej nie wykazał, aby w stosunku do sędziów należących do składu wyznaczonego do rozpoznania sprawy V KK 420/20 wydano takie prawomocne orzeczenie sądowe.

Jednocześnie, w kontekście uchwały połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/20), pomijając nawet podstawową okoliczność, że w wyroku z 20 kwietnia 2020 r. (U 2/20), Trybunał Konstytucyjny orzekł o jej niezgodności z art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz.U. 2004, nr 90, poz. 864/30 ze zm.), a także art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8

oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz.U. 1993, nr 61, poz. 284 ze zm.), podkreślić należy, że zgodnie z treścią wskazanej uchwały, „[n]ienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”.

Z uwagi na powyższe Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[as]